

EL QUART COL·LOQUI DEL PROJECTE MIMESI.
METAFICCIÓ AL RENAIXEMENT I AL BARROC.

XAVIER VALLS GUINOVART
Universit  degli Studi di Napoli Federico II
xavier.vallsguinovart@gmail.com

El 3 i el 4 d'octubre del 2013 va tenir lloc a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona el simposi internacional del grup de recerca Mimesi, al voltant de diverses formes de consciència de literarietat en obres renaixentistes i barroques d'arreu d'Europa. El dijous a quarts de dotze, Josep Solervicens, impulsor del programa d'investigació sobre el pensament literari en àmbit català a l'edat moderna que dóna nom a l'equip, va presentar les jornades, obertes a la societat, explicant-ne la motivació i els objectius. La directora del Departament de Filologia Catalana, Maria-Rosa Lloret, va convidar el públic a seguir-les, i el vicedegà de recerca de la facultat, Javier Velaza, va destacar els beneficis que reporta a la institució el treball del projecte.

Seguidament, Mercedes Blanco, catedr tica de literatura espanyola a la Universitat Paris IV Sorbonne, va encetar la sessió dedicada a la narrativa, presidida per la catedr tica de literatura catalana medieval de la UB, Lola Badia, amb la ponència «T pica de la metaficció en la  pica renacentista: *La Araucana* de Ercilla», en la qual observava la imbricació d'història i ficció en el poema, les maneres com s'hi fa versemblant la invenció —sobre la qual es reflexiona des de dins— i les mirades que des de fora enquadren la narració i el text, així com els vincles intertextuals. A continuació, la contribució de Gonzalo Pont n, «Metaficci  cervantina entre poesía e historia (a propósito de *Quijote*, II, 1)», que culminava amb la premissa «leer es creer», analitzava amb detall les implicacions d'inserir Cervantes en el seu llibre m s famós la primera part del mateix llibre (escriure  s creure).

A la tarda, la secció de l rica es va desenvolupar sota els auspicis de Klaus W. Hempfer, catedràtic de literatura italiana de la Universitat Lliure de Berlín, responsable d'haver encunyat l' s metafòric del concepte d'escenificació referit a procediments metaliteraris. Bernhard Huss, successor seu a la c tedra de l'Institut de Filologia Rom nica, va pronunciar la conferència «Figura auctoris e autotematizzazione dello stile poetico in Luigi Groto», en què posava en relleu l'aparat amb què el cec d' dria, en el recull dels seus poemes, es constru a una imatge. En segon lloc, Solervicens va proposar, amb «“Escrit en aiguafort”: la ficció com a tema a la l rica de Bosc , Garcia i Fontanella», una lectura d'una cançó i de sengles sonets des de l' ptica de l'autoreferencialitat, en consonància amb po tiques de

l'època. Al seu torn, David Nelting, especialista en literatura italiana de la Universitat de Ruhr a Bochum, va tractar de «Performatività metafittizie: la messinscena del personaggio di Fileno nell'opera di Giovan Battista Marino», destacant la importància del pastor poeta alterego de l'escriptor napolità, en una poètica de l'enginy en què l'autoritat literària és el mateix autor.

Al vespre, Anne Duprat, professora de teoria de la literatura i literatura comparada a la Universitat Jules Verne de Picardia, va fer una presentació de *La poètica del Barroc: textos teòrics catalans*, compilació de Josep Solervicens publicada l'any anterior.

Passada la nit, amb l'escolta de Xavier Riu, professor de filologia grega de la UB, Antoni Lluís Moll, professor de Filologia Catalana i coorganitzador de la trobada, va dissertar, dins del bloc d'exegesi i paròdia, sobre «L'escenificació del cànnon al Renaixement i al Barroc: els somnis metaliteraris de Pujol i Fontanella», explicant l'aparició d'Ausiàs March, a *La visió en somni* de Joan Pujol, per seleccionar un hermeneuta de la seva obra, i la visita en somnis, al *Vexamen* de Francesc Fontanella, als estols de poetes participants a un concurs real per adquirir dels respectius models canònics criteri de premi; finalment apuntava una tipologia de la metaficció. Per tancar el matí, Ana Vian Herrero, catedrática de literatura espanyola a la Universidad Complutense de Madrid, va parlar de «Metaficció de Luciano a los lucianistas del Renacimiento: fantasía y verosimilitud», resseguint en l'herència del sirià a través dels segles el valor i l'acceptació de la ficció per centrar-se en la qüestió de la veritat i la mentida a *El Crotalón*.

En l'últim apartat, el del teatre, presidit per Eduard Molner, professor a l'Institut del Teatre de Barcelona, Georges Forestier, professor de Paris IV Sorbonne expert en drama francès del XVII, va discórrer sobre «Les enjeux de la métafiction chez Molière», a partir de les obres sobre *L'école des femmes* pròpies i d'altri que el van portar a introduir-se en una peça seva com a autor i com a actor. Un altre alterego escenificat, Fontano, exemplifica, segons l'exposició de Roger Coch «“El mirall que tot lo verdader demostra”: furor poètic i catarsi al teatre de Fontanella», una determinada concepció de la creació a la lloa de la *Tragicomèdia pastoral d'amor, firmesa i porfia*, mentre que a *Lo desengany* es revela l'artifici que produeix l'efecte tràgic. Teatralment, Luke Arnason, docent a la York University de Toronto, va raonar sobre «Hétérogénéité de la représentation théâtrale en France au XVIIe siècle: parathéâtre et métathéâtre», defensant que cal donar la rellevància que tenien a l'hora de la funció als textos perifèrics.

Un divertiment va cloure el simpòsium, després de les conclusions del director: la representació, amb dramaturgia de Martí Torras i Mayneris i Ignasi Guasch en el paper de Possimico, de l'entremès per a la *Tragicomèdia pastoral d'amor, firmesa i porfia*, que no s'havia interpretat des del segle XVII.